

К. Маркс і Ф. Енгельс
Комуністичний Манифест

переклад з нім. В. Коваль.

Пролетарі та комуністи.

З тої хвилини, як уже не можна буде повертати праці на капітал, гроші, ґрунтову ренту, або просто кажучи, на монополізовану суспільну силу; себ-то, з тої хвилини, як особистої власності не можна вже буде перемінати на буржуазну власність, з тої хвилини, кажете ви, особа буде знищена.

Значить ви признаєтесь, що на вашу думку особа се ніщо інший тільки буржуа, буржуазний власник. І ця особа справді мусить бути знищена.

Комунізм ні від кого не відбирає спромоги присвоювати для себе суспільні продукти; він тільки відбирає спромогу через се присвоювану поневолювати чужу працю.

Какали ще, що разом з знесенням приватної власності скінчить ся всяка діяльність і настане загальне владдіння.

Коли се так, то буржуазне суспільство давно вже мусило б загинути через свою ліноту, бо ті що в ній працюють, — не заробляють нічого, а ті, що заробляють — зовсім не працюють. З усього цього розміркована випливає та тавтологія: не буде ніякої наємної праці, коли не буде капіталу.

Всі докори, звернені проти комуністичного засобу присвоювання і продукції матеріальних продуктів, торкають ся також і до присвоювання та продукції продуктів духовних. Так само, як скасована класової власності на думку буржуа є скасованам, і всі продукти, — так само знищена класового характеру освіти є на його думку знищеною освіти взагалі.

Та просвіта, погубилась якої він обклаує, для величезної більшості є засобом обернутись в машину.

Але що вам з нами змагати ся, коли ви міряєте знесення буржуазної власності на погляд вашого розуміння свободи, просвіти, права і т. и. Ваші ідеї самі випливають з буржуазних відносин продукції і власності, так само, як ваше право — се воля гапшої класи, що з неї ви зробили закон, — воля зміст якої залежить від матеріальних умов існування вашої класи.

Вам користо уявляти, що ваші власні відносини продукції і власності є історичних, з таких що одмінюють ся разом з рухом продукції, перевернули ся на вічні закони природи і розуму, але так само уявляли собі і всі інші сечезі пануючі класи. Те саме, що ви так добре розумієте коли говорите ся-про античну власність, про власність феодальну, того ви ніяк не можете зрозуміти, коли говорите ся про власність буржуазну.

Знесення родини! Навіть самих найбільших радикалів обурює сей гадкий намір комуністів.

На чім стоїть сучасна буржуазна родина? На капіталі, на приватному зискові. В цілком розвиненій формі вона існує тільки для буржуазії; але вона має доповнено до себе в привнесеної безродності пролетарів і в прилюдній проституції.

Буржуазна родина, розуміє ся, упаде разом з упадком цього її доповнення, а вони обидві зникнуть в той самий час як зникне капітал.

Може ви нам дорікаєте, що ми хочемо знести звизскувану дітей "іхніми батьками? Ми привнесемо до цього злочинства.

Але ви кажете, що стнаовлючи замість родинного суспільне вихованя дітей, ми тим самим руйнуємо найдорожчі для людей відносини.

А ваше вихованя, хіба воно не уряджене також суспільством? Хіба воно не залежить від суспільних відносин, серед котрих ви виховуєте, хіба не залежить від безпосереднього і посереднього встравання суспільства, від шкіл і т. и.? Комуністи не знайшли сього впливу суспільства на вихованя; вони тільки хотять зміняти його характер, вилучити вихованя з під впливу пануючої класи.

Буржуазне базіканє про родину і вихованя, про щирі відносини батьків до дітей робить ся тим більше брідним, чим більше через великий промисл для пролетарів руйнують ся усі родинні звязки і дити повертають ся у прості об'єкти торгівлі і знаряди до праці.

Але ви, комуністи, хочете завести спільність жінок! Хором кричить до нас уся буржуазія.

Буржуа бачить в своїй жінці звичайне знарядє продукції. Він чує, що знаряди продукції мають викорисувати ся спільно, і, розумієть ся, не може собі нічого іншого подумати, як тільки те, що жінок спіткає та сама доля спільності.

Йому й не втямки, що тут мова як раз про те, щоб завести становище жінок, як простих знарядєв продукції.

Про те, нема нічого сьмільнішого, як сей високоморальний жак наших буржуа з проводу наче-б то офіційного наміру комуністів завести спільність жінок. Комуністи не потребують заводати спільності жінок, вона майже завжди існувала.

Намі буржуа, не задовольняючись тим, що вони мають для своєї потіхи жінок і дочок своїх пролетарів, — не кажучи вже про офіційну проституцію, — з особливим смаком зводять жінок один в одного.

Буржуазний шлюб в дійсности се є спільність шлюбу

них жінок. Чим вже найбільше можна було-б дорікати комуністам, так се хіба тим, що вони сіжакть завести офіційну, прамодушну спільність жінок замість лицемірної, потайної. Але само собою розуміє ся, що разом з знесенням теперішніх продукційних і відносин зникне також і спільність жінок, що з них випливає, себ-то, зникне і неофіційна проституція.

Крім того комуністам докоряють, що наче-б то вони хотять знести батьківщину, національність.

Робітники не мають ніякої батьківщини. Не можна у них відімати те, чого вони не мають. Тим, що пролетаріят насамперед мусить здобути собі політичне панованя, організувати ся в національну класу, сам улаштувати ся яко нація, тим він сам ще з національним, хоч і зовсім не в розуміню буржуазії.

Національна відокремленість і антигонізм народів раз-у-раз зникають разом з тим, як розвиває ся буржуазія, свобода торгівлі, сьвітловий ринок, одомантність промислової продукції і відповідні до них жатві відносини.

Панованя пролетаріату ще більше сирививать ся до їх зникання. Спільна діяльність, нехай хоч цивільованих країн, — се одно з перших умов його визволення. Помірно з тим, як уступати ме експлуатація одного індивідуума другим, уступати ме також експлуатація одної нації другій.

Жоки зникнуть класові антагонізми в середині нації, зникнуть також і ворожі відносини поміж націями.

(Дальше буде.)

Соціалізм а релігія.

Релігія, се вікно в соціальний будівлі людства, що крізь нього людська думка оглядає тайни всесвіта. За капіталізму тим вікном з християнство — релігія еґотизму і підданства, вираз несвідомості і безрадності дитячого віку людського роду. Бач, яка будівля, такий у ній вікна. Як люди живуть, так і думають.

Та бачимо, що стара будівля капіталізму валить ся іна вімісце займає нова — соціалізм. А в новій хаті і вікна будуть нові: релігія соціалізму стане на місце релігії капіталізму. Стануть люди інакше жити, то стануть також думати відмінно. Ту і маємо причину ославленої „безбожності“ соціалістів. Ся „безбожність“ то релігійний анархізм, неґація [переченя] старої віри, так як політичний анархізм є неґацією старого ладу суспільного. Вони є

хвилевим проявом переломової доби, виразом незадоволення з старого буржуазного ладу.

Безрелігійний соціалізм є неможливим. Релігія себто питання про становище людини у всесвіті, заїмати-ме і за соціалізму перше місце поруч питання економічного. Та сею релігією буде не теологія а філософія, розумне думаня в межах правди науки, сліпої віри в темні, закостенілі догми церковні.

Та поки що соціалісти є лиш звичайними „безбожниками“, релігійними анархістами, бо, заняті кладеням основ під нову будівлю соціалізму, не мають ані часу ані потреби думати про вікна — релігію. А що добра хата без вікон не можлива, се всякий знає.

Даміан Бориско.

ЗІ СЬВІТА.

Австрія Поголоска війни.

Часописи в Відні і на провінціях поміщують алярмуючі артикули, в котрих представляють можливість війни російсько-австрійської. Безнастанні зброїня в Росії, зміцненя награнничної залоги, не розпущено резерви домів, має бути причиною тих алярмів і гадок про війну. Поголоска ся викликала великий страх серед винужданої дорожнечою і безробітним людности.

В Галичині з причини воєнного напруження і неврожаю-запанував голод і нужда. Помістив і по селах великі маси безробітних і голодних. У Львові викликали безробітні заворушення. В середу дня 11. Лютого тавпи безробітних і голодних напали на пекарні розібрали хліб, і потім зібрали ся на демонстрацію

в ринку під ратушем. В четвер пекарні були позамікані ознакою ж гурти безробітних дістали ся до них і забрали весь хліб, який там ачалиши. Оттак то товаришу робітнику голод примушує тебе чіпати всякіх средств, щоб лиш заспокоїти жолудок, щоб лиш дати організмови те, що йому погрібає. І доти так буде, доки ти не зрозумієш твоїх робітничих інтересів, доки не підеш за тим хто бажає для тебе добре. Прийде же й до того, що голод і нужда змусять тебе до борби о переворот нинішнього ладу в котрім ти не живиш лиш нуждаєш ся.

Російське шпигунство в Галичині.

„Франкфуртер Пайтунг“, одна з найбільших німецьких часописів доносить, що багато фактів сьвідчить про се, що Росія поширила в границях Ав-

WINNIPEG YARD
Redwood & McKenzie St.
Phone St. John 1132 - 910

TRANSCONA YARD
Melrose & Kanata
Phone St. John 1507

Dominion Lumber & Fuel Co. Ltd.

WINNIPEG & TRANSCONA

ДОСТАВЛІ РІЗНОГО РОДА МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ВУДОВИ.

Маємо стало на складі лати, ґонти, вікна, двері і всяке викінчене внутр. Тверде дерево спеціально до викінчування.

Всякого рода дерево, вуголь завжди маємо також на складі в Трансконі.

стрі і Угорщини величезну агітацію. Найсильнішу агітацію веде ся у сьвідній Галичині серед Українців. На останній москофільській конґрес у Львові зішло ся з усіх сторін краю багато делеґатів, яких можна сьміло назвати російськими агентами. Супроти сеї агітації власти політичні чують ся безсильні.

Відкрите пам'ятника тов. Шумаєра.

В Відні на цвинтарі львівській Оттакрінґ відкрито пам'ятник на гробі постова тов. Шумаєра, котрий впав від кулі клерикального робітника в місяцю лютім минушого року.

Присутними були родина, представителі робітничих організацій і соціал-демократичні послы до парламенту.

Перешкода сьвятованя Шевченкового ювілею в Росії.

Скрізь по Україні збирають ся торжественно обходити 100-літний ювілей уродин Т. Шевченка. Але ті приготування солює в оці російському урядови. Він починає вже закаузувати ювілейні обходи. І так в Київ заборонено класти уґольний камінь під пам'ятник Шевченка, а інспектор заборонив шкільним дітям брати участь в ювілейних обходах. Чорносотенцям же й того мало. Вони ще більше юдять, щоб цілком закаузувати сьвяткування Шевченків ювілей. Ось бачите в „конституційній“ проклятій Росії не вільно навіть згадати того, котрий проповідував вільність, братерство і любов до ближнього. Азіяцькі буржуї стараються адувати в українським народі всяку думку про вільність, щоб лиш продовжити своє варварське панованя.

В Бразилії революція.

В місті Ріо де Жанейро (Бразилія) оголошено воєнний стан. Заходить ту страх перед вибухом революції; заворушення учинні вже ся розпочали. Власти не перепускають жадних відомос-

тей, котрі би донесли дещо о революції, диятого о ситуації в краю дуже скупні вісті. Однаковж від довшого часу доходить пороґоски о конспіраційно (тайно) приготуваній ся революції. Передовим в провінціях Пернамбуко, Цера і Пара полумінє революції розширяє ся.

В протягу остатного тиждє в місяці лютім досить великий відділ революціонерів махнував на місто Ріо де Жанейро. Ситуація дуже страшна, переважно в провінції Цера. Причиною революції є адець расова боротьба білих і чорних.

Франція.

23. минушого місяця розпочав ся в сьредній і південній Франції страйк майнерів. Страйк викликано через викресленя сенатом деяких параґрафів прихильних майнерам в уставі о емеритурі для робітників. Правительство вислало на місце страйку сильні відділи війська щоби не допустити до ворохобн.

Росія.

Силою повінчали.

В місті Феодозія відбував ся шлюб одної красавиці Лебедової, яка мала віддатись за якогось старика, на що її присилувано. В хвилі коли мав ся почати шлюб, Лебедова кинула свою шлюбну одіж і почала утікати з церкви. По дорозі заловили її весільні гості і вдруге привели до шлюбу. Лебедова пробувала в друге вирватися, але її не пустили і проти її волі, взяла шлюб до чого присилували її попи і інші вороги правди і свободної любови.

За гроші попи всьо зроблять, навіть ципи висьвятять на топа коли їм лиш заплачуть ся.

Жертва за жертову.

В Петербурзі в Путильським заводі, відбував ся страйк. Причиною страйку, було становище голови фабрики Фон Шталь, яке викликало в одного з робітників на стілько обуреня, що замордував голову фабрики і сам кинув ся під колеса машини. Фабрикант і робітників агнули разом.